

crimina Deum oppugnant, & catholicam veritatem, gravemque afferunt hæreseos suspicionem. Similiter qui libros damnatos legunt, aut vendunt, qui contra Ecclesiæ præcepta vetitis vescuntur cibus erroris, aut pravæ voluntatis suspicionem ingerunt; & ideo iudicium Inquisitionis subeunt (1). Quo iudicio tenentur etiam Sacerdotes, qui aliquem in Sacramentali confessione ad turpia sollicitant (2), quique à pœnitentibus exquirunt nomina eorum, quos criminis socios habuerunt (3); quoniam hi sacramenti dignitate, ac sanctitate abutuntur.

(1) Consule Cardinalem Albitium *l. c. p. 125. et seq. p. 131. et seq. p. 218. et seq. et p. 246.*, ubi de his omnibus præsertim contra Paulum Sarpium solide disputatur.

(2) Benedictus XIV. *Const. Sacram. Penit. 20. t. 1. ejus Bullar. p. 30. ed. Ven. 1754.*

(3) Benedictus XIV. *Const. Ubi primum 8. p. 33. et const. Ad eradicandum. 20. p. 87. t. 2.*

TITULUS IX.

De Simonia.

I. Simonia quid?	hibenda.
II. Ejus divisio.	VIII. Simonia palliata.
III. Quomodo committitur?	IX. Redemptio vexationis.
IV. An ei sit locus semper, cum data pecunia est?	X. ad XII. Poenæ in simoniacos.
V. Res spirituales, quæ prætio dari nequeunt.	XIII. & XIV. An propter ingressum in religionem, & professionem religiosam quidquam dari possit?
VI. Sponte oblata simoniam non inducunt.	XV. Poenæ propter simoniam confidentialem.
VII. Cautio in his oblationibus ad-	

§. I.

Proximum hæresi crimen ecclesiasticum est simonia, quam passim canones *simoniacam hæresim* appellant (1). Nomen accepit à Simone Mago, qui primus in lege Evangelica hujus scelèris auctor fuit; eaque committitur, cum quis pecunia, vel re alia, quæ pretio æstimatur, dat, vel accipit rem spiritualem, aut spirituali annexam. Quin etiam animo contrahitur simonia, quæ *mentalis* dicitur, cum quis

per simulationem officii aliquid offert collatori, spe beneficii ab eo impetrandi; sed hæc simonia cum intus lateat, non mortalem judicem, sed solum Deum habet ultorem (2).

(1) *Can. 3. 11. 13. 20. 21. 28. 105. 117. c. 1. qu. 1. c. 32. de Simon. Tertullianus Apolog. c. 13. p. 13. ed. Ven. 1744.* ethnicos Deorum quos se colere profitebantur, revera contemptores, & irrisores fuisse demonstrat, quia nimirum illos vendebant.

(2) *Cap. 33. & 34. de Simonia.*

§. II. Est igitur, quæ humanis punitur legibus, simonia vel conventionalis, vel realis, vel confidentialis. Conventionalis est, quæ tantum pacto constat, sed tamen nulla, vel ex una solum parte rei traditio accessit. Realis est, quando ad pacta factum ipsum accessit, hoc est numerata pecunia, ac per eam spiritualia sunt data, atque hujus criminis rei sunt non modo contrahentes, sed etiam interpretes, quos *mediatores* vocamus, sponsores, depositarii. Denique confidentialis simonia contrahitur, cum quis beneficium recipit, ut ejus fructus alteri reddat, aut certo post tempore titulum restituat; aut cum usque ad certam infantis ætatem alicui beneficium tribuitur, ut illud ipse deinceps in adultum transferat. Item reservatio pensionis sine superioris auctoritate, & beneficii renunciatio, servato ad idem regressu, ceteraque hujusmodi pacta, quæ *fiduciaria* vocamus, ad simoniam confidentialem pertinent (1).

(1) Concilium Tridentinum *Sess. 25. c. 7. de Reform. Pius IV. Const. Romanum Pontificem tom. 4. par. 2. p. 191. Bullar. Roman., S. Pius V. Const. Intolerabilis 117. t. 4. par. 3. p. 67.*

§. III. Tribus modis committitur simonia munere à manu ab obsequio, à lingua (1); nam his omnibus modis datur pecunia, vel res, quæ pretio æstimatur. Munere à manu simoniacus est, qui res sacras emit, aut vendit pecunia, cujus nomine continetur quidquid homines in terra possident (2). Munere ab obsequio simoniacus habetur, qui subjectione, vel servitute indebite impensa res sacras obtinet (3); nam hujusmodi obsequium prætio æstimatur. Denique munere à lingua admittitur simonia, cum quid spiritualis, aut quasi iis detur, pro quibus *majorum quispiam rogaverit* (4). Quod adeo verum est, ut simoniacus apud Deum sit, qui digno quidem viro rem spiritualem attri-

buit, sed tamen gratia, a ut metu rogantis non pro illius merito; contra simoniæ vitium abest, cum preces potentiorum tantum movent antistitem ad inquirendum in viri merita, & inde non ob preces, sed **ob** vera merita accipientis beneficium confert (5).

(1) *Can. 114. c. 1. qu. 1.*, & *can. 8. c. 1. qu. 3.* Eandem hanc sententiam expressit Concilium Aquisgranense an. 816. *can. 38.* apud Labbaum t. 9. *concil. col. 446.*; & multo ante divisionem ipsam non obscure inuit S. Hieronymus in *Ep. ad Tit. c. 1. vers. 5. opp. t. 7. par. 1. col. 694. ed. Vallarsii Ven. 1769.*, cuius locum describit Gratianus *can. 6. cap. 8. qu. 1.* Confer etiam S. Thomam in 4. *Sentent. dist. 25. qu. 3. art. 3.*, & 2. 2. *qu. 100. art. 5.*

(1) Ita loquitur Augustinus *can. 6. caus. 1. qu. 3.* Ad hoc quidem simoniæ genus pertinent *c. 11. et 20. de Simon. et c. 6. de Pactis.*

(3) Sic Gregorius M. *cit. can. 114.* Aulici quidam clerici Petro Damiano suppres, licet indebitis obsequiis beneficia inhierent, se tamen simoniacos non existimabant, quod pecuniam non darent. Eos ita reprehendit Petrus Damianus *Ep. ad. Episcop. Card. Ep. 1. p. 26. opp. ed. Paris. 1664.* "Dic mihi, o clerice, quisquis es, si redempto quolibet, aureo vase, vel prædio, distractor exigeret, ut retenti apud te vice, pretii, huiusmodi sibi sedulitatis impendium exhiberes, numquid non, postmodum constanter assereres, te, quod acceptum est, justo pretio comparasse?" Vide etiam S. Anselmum *Ep. 44. p. 383. ed. Paris. 1675.* Recte igitur, atque sapienter S. Carolus Borromeus in *Concil. Mediolanen. II. Const. advers. simoniacos n. 13.* monet, rogatque Episcopos, ut certam familiaribus suis mercedem constituent, ne quis eorum tamquam suæ pretium operæ ecclesiastica beneficia quarat.

(4) *Can. 6. caus. 8. qu. 1.* S. Thomas 2. 2. *qu. 100. art. 5.* "Si, aliquis principaliter, inquit, ad hoc intendit, simoniam committit. Videtur autem ad hoc principaliter intendere, qui preces pro indigno, porrectas exaudit: Unde ipsum factum est simoniacum. Si autem preces pro digno porriguntur, ipsum factum non est simoniacum; quia subest debita causa ex qua illi, pro quo preces porriguntur, spirituale aliquid conferetur; tamen potest esse simonia in intentione: si non attendatur ad dignitatem personæ, sed ad favorem humanum."

(5) S. Thomas *cit. qu. 100. art. 5.*

§. IV. Cum autem simoniace acta res est, nihil refert, num ille, qui rem spiritualem, aut quasi spiritualem accepit, improbum contractum noverit, an potius ignoraverit. Quare si beneficii collator revera pecuniam acceperit, admittitur simonia, quamquam beneficiario competitum non sit vitium, cum quo beneficium accepit (1). Semper enim verum est, pretio data fuisse Ecclesiæ ministeria, quicun-

que tandem sit, qui pretium dederit (2). Verum si quis pretium fraudulenter solvit eo consilio, ut alteri detrimentum inferret, ejusque electionem irritam faceret, valet electio, quoniam hominum malitiæ indulgere non decet (3); sed tamen qui dedit, accepitque pecuniam simoniæ reus est.

(1) *Cap. 27. de Simon.*

(2) *Can. 3. caus. 2. q. 5.*

(3) *Cap. 3. de Simon.*

§. V. Jam vero res spirituales, aut quasi spirituales, quæ pretio comparari nequeunt, sunt potestate spirituales, puta potestas imponendi manus, quam à Petro emere volebat Simon, gratia Spiritus Sancti, Sacramenta; absolutio à censuris, voti relaxatio, ordinationes, consecratio Ecclesiarum, benedictiones Abbatum, sacrarum virginum, similia, ecclesiastica beneficia, officia, dignitates, cetera generis ejusdem. Horum quædam Divino jure spiritualia sunt, & quædam ob Ecclesiæ bonum in spiritualium censum jure ecclesiastico relata sunt; ideoque alia juris Divini simonia, & alia ecclesiastici juris est. In his tamen omnibus distinguenda sunt diligenter sponte oblata ab iis, quæ ideo dantur, ut spiritualia accipiantur. Sponte oblata sine vitio simoniæ in rerum spiritualium administratione recipi possunt (1). Non enim dantur tamquam pretium rerum spiritualium, sed potius dantur, ut eorum ope Ecclesiæ ministri vitam traducant.

(1) Consule Thomassinum *Vet. et nov. Eccles. disciplin. par. 3. l. 1. c. 69. et seq.*, itemque consule, quæ ego scripsi *l. 2. tit. 2. sect. 3. §. 64. p. 117.*, et *tit. 17. §. 6. p. 438.*

§. VI. Sane Christus Dominus Apostolos mittens in orbem terrarum eos vivere voluit de Evangelio, quod nuntiabant. Ex qua doctrina sive in administrandis sacramentis, sive in aliis ecclesiasticis officiis exercendis semper Ecclesia recte, ac merito sponte oblata recepit. Eodemque jure censentur redditus ecclesiastici, quos clerici accipiunt, non tamquam pretium rerum spiritualium, quas administrant, sed ut ex iis habeant, quæ sunt ad vitam necessaria (1).

(1) Consule S. Thomam 2. 2. *q. 100. art. 2. et 3.*

§. VII. At quamquam sponte oblata recte accipiantur, tamen cavendum est diligenter, ut in his quoque rebus

ab Ecclesiæ ministris omnis procul absit turpis quæstus, & avaritiæ suspicio. Quare Synodus Eliberitana sancivit, ut catechumeni baptismum suscepturi de more nummos in concham non mitterent, *ne sacerdos quod gratis accipit, pretio distrahere videatur* (1). Hinc etiam à Tridentinis Patribus (2) Episcopi, eorumque ministri quidquam in sacris ordinationibus, quamquam sponte sit oblatum, accipere vetiti sunt; & S. Carolus Borromeus Sacerdotem sacramenta administrantem nihil etiam eleemosinæ loco datum, accipere voluit (3).

(1) Concilium Eliberitanum *can. 48. apud Labbæum Concil. t. 1. col. 598.* Quo loco observandum est verbum illud *videatur*, quo Eliberitani Patres utuntur, quodque ostendit, non malum, sed mali speciem canonis causam dedisse. Verum non eadem ubique obtinuit disciplina. Nam eam consuetudinem sua ætate apud Græcos fuisse tradit Gregorius Nazianzenus *Orat. 40. opp. t. 1. p. 55. ed. Coloniae 1690.*, qui eam non reprehendit, & idem etiam scriptum reliquit Paulinus *ep. 32. n. 3. col. 195. ed. Veron. 1736.* Quin etiam in Hispaniis Eliberitanus Canon non diu observatus est. Nam Concilium Bracarense II. aliis III. ann. 572. *can. 7. apud Labbæum t. 6. Conc. col. 580.* sponte oblata accipi permisit; quæ generatim totius Ecclesiæ disciplina fuit.

(2) Concilium Tridentinum *sess. 21. c. 1. de Reform.*

(3) Confer Jussanum *in Vit. S. Caroli l. 8. c. 4.*

§. VIII. Sed quoniam nihil est tam sanctum, quod non hominum malitia violetur, inventa sunt à quibusdam involucra, & effugia quædam, quibus ses ipsos excusare, & simoniam, ut vulgo loquimur *palliare* conantur. Nam alii sese temporalia dare iniquiunt, non propter ipsa sacra ministeria, sed propter opes, & reditu qui ex iis percipiuntur; & alii solvere se pecuniam dicunt non tamquam pretium rei spiritualis, sed tamquam honorarium, & tamquam causam impellentem, per quam aliquis ad rem spiritualem concedendam impellitur. Sed larvæ hæ sunt, quibus frustra simoniaci tegunt scelus suum. Nam redditus ecclesiastici sacro ministerio adhærent, & deo qui pecuniam dedit, pro utroque dedisse censetur (1); illa autem species, & simulatio honorarii nullam in Ecclesia simoniam relinqueret; præterea non lucrum temporale, sed personarum merita, & Ecclesiæ utilitas impellentes tantum causæ esse debent, propter quas beneficia concedantur (2).

(1) Recte Paschalis P. *Can. 7. c. 1. q. 3.* "Quisquis horum, inquit, alterum vendit, sine quo nec alterum provenit, neutrum inventum, derelinquit.

(2) Confer Decretum Innocentii XI. apud Schmalzgrueber *Jus eccl. c. 5. par. 1. tit. 3. num. 72.* Hinc merito damnatæ sunt tum ab Alexandro VII., tum ab Innocentio XI. propositiones quædam, quæ ad excusandam quodammodo, aut obtegendam simoniam pertinebant, quasque describit Natalis Alexander *Theolog. dogm. et moral. l. 2. c. 7. art. 2.*

§. IX. Est etiam simoniæ tegumentum redemptio vexationis, quæ fit, cum temporalia dantur, ne quis impedimento sit, quominus alter rem spiritualem, aut quasi consequatur. Qua in re videndum est, num ille, qui impedimento infert, jus in re habeat, & num alter, qui illud remove conatur, rei possessionem obtinuerit, an secus. Cum illi jus est, atque alter nondum rei possessionem acquisivit, simonia contrahitur (1); contra nulla simonia est, si nullum ipse jus habeat, atque alter jus perfectum acquisiverit, quia revera nihil spirituale pretio comparatur, licet injuste agat, qui pecuniam accipit, ne alteri impedimento sit (2). Sed quoniam hic etiam latere simonia potest, neque nos in rebus nostris iudices esse decet, recte à S. Carolo Borromeo sancitum est, ut nemini liceat, ad redimendam vexationem, *ne in casibus quidem jure permissis pecuniam dare, quidquamve pacisci, aut transigere, nisi Episcopi consensus accesserit* (3).

(1) *Cap. 23. de Simonia.*

(2) *Cap. 28. eod. ibique Glossa.* Vide S. Thomam 2. 2. *qu. 100. art. 2. ad 5.* Verum si agatur de obtinenda gratia, vel justitia apud Sedem Apostolicam, etiam super jure quæsito, sive petitio sit de re spirituali, sive de temporali, & mixta ex *const. Ab ipso 39. Gregorii XIII. in Bullar. Rom t. 4. par. 3. p. 293., & const. Inter gravissimas 100. Alexandri VII. t. 6. par. 4. Bullar. p. 104.* vetitum plane est aliquid dando vexationem redimere.

(3) S. Carolus Borromeus *conc. 1. Mediolanen. tit. Qua pertinet ad collat. benef. par. 1. t. 1. p. 13. ed. Patav. 1754.*

§. X. Improbum simoniæ crimen semper Ecclesia detestata est; & ideo semper contra hujus criminis reos gravissimis poenis animadvertit. Ex veteri disciplina poena clericorum erat depositio, laicorum excommunicatio (1). Illa autem clerici depositio perpetua erat, adeo ut ipse, nunquam gradum suum recuperaret, & poenitentiam, quam

diu viveret, in monasterio agere cogeretur (2). Perpetua depositio ab antiquis canonibus constituta proprie ad simoniacas ordinationes pertinebat. Non enim beneficia sejuncta erant ab ordinatione; sed clericus, cum ordinabatur, certae adscribebatur Ecclesiae, cui servire debebat, & cujus redditibus alebatur.

(1) Concilium Toletanum VIII. an. 653. *can. 3.* apud Labbæum t. 7. *Concil. col. 419.* "Si clerici fuerint, inquit, honoris amissione multentur; si vero laici, anathemate perpetuo condemnentur." Idem antea decreverat Concilium Chalcedonense *can. 2.* apud Labbæum t. 4. *col. 1682.* Bracarense an. 572. *can. 3. t. 6. col. 579.*, & Auxilianense II. *can. 4. t. 5. col. 927.* Confer etiam Gelasium *Ep. 9. ad Episc. Luc. c. 24.* apud eundem Labbæum t. 5. *col. 319.* Hormisdam *Ep. 25. ad Episc. Hisp. c. 2. t. eod. col. 604.*, Symmachum *Ep. 5. ad Cæsar. Arel. c. 2. t. eod. col. 425.*, Gregorium M. *Ep. 13. l. 4. opp. t. 2. col. 694. ed. Paris. 1705.* Verum Canon Apostolorum 30. *al. 22.* apud Cotelerium *PP. Apostol. t. 1. p. 446. ed. Amstelædami 1724.* adversus clericum simoniacè ordinatum utramque poenam tum depositionis, tum excommunicationis constituit.

(2) *Can. 7. caus. 1. qu. 1., & can. 4. caus. 1. qu. 7.*

§. XI. Cum beneficia ab ordinatione seungi cœperunt, vetusti canones de simoniacis ordinationibus ad simoniacas beneficiorum collationes traducti sunt (1). Quin hujusmodi collationes plane irritæ, inanesque sunt (2); idque obtinet sive ab utraque parte simonia perfecta sit, sive conventionem nitatur (3), tam si ipse electus, quam si eo ignaro ejus amici, & consanguinei pecuniam dederint, aut promiserint (4). Itaque simoniaci abdicare se beneficio debent, neque suos faciunt fructus, si quos interim percipiunt, perceptosque omnes restituere coguntur (5). Simonia tamen mente concepta beneficiarium non cogit ad beneficium dimittendum, sed ea tantum per poenitentiam apud Deum eluitur (6).

(1) *Can. 9. caus. 1. qu. 3.*

(2) *Extrav. 2. de Simon. inter commun.*

(3) *Can. 5. caus. 1. qu. 4.*

(4) *Cap. 27. de Simonia.*

(5) *Extrav. 2. cit. S. Pius V. const. Cum primum 9. §. 8. Bullar. Roman. t. 4. par. 2. p. 285.* Vide etiam S. Thomam 2. 2. *qu. 100. art. 6. & in Respons. ad 3.*

(6) *Cap. ult. eod. Confer Fagnanum in cap. ex parte 12. de Offic. delegat. n. 19.*

§. XII. Jure novo depositionis poenæ, qua simoniace ordinantes, & ordinati plectebantur, suspensio suffecta est. Et ordinantes quidem ab omnium ordinum, etiam primæ tonsuræ, collatione suspenduntur, eamque suspensionem, quæ antea triennalis erat (1), Sixtus V. perpetuam fecit (2), illosque etiam Ecclesiae ingressu, & Pontificalium usu prohibuit. Ordinati autem per simoniam à susceptorum ordinum usu suspenduntur, donec à Summo Pontifice veniam impetraverint. Præterea tam ordinantes, quam ordinati afficiuntur excommunicatione latæ sententiæ Romano Pontifici reservatæ, eidemque poenæ subsunt, qui tanti criminis sequestres fuerunt (3). Quod etiam dictum volo de iis, qui simoniace contulerunt, aut acceperunt beneficium; nam & hi simili excommunicationi subjecti sunt (4).

(1) *Cap. 45. de Simonia.*

(2) Sixtus V. *Const. Sanctum & salutare 140. p. 40. t. 5. par. 1. Bullar. Roman.* quam quidem constitutionem in iis, quæ pertinent ad poenas contra simoniacos stabilitas, integram esse voluit Clemens VIII. *const. Romanum Pontificem 121. §. 2. p. 97. t. 5. par. 2. Bullar. Rom.* Vide etiam Concilium Tridentinum *Sess. 21. de Reform. c. 1.*

(3) *Extravag. 2. de Simonia inter commun.*

(4) *Cit. Extrav. 2.*

§. XIII. Similes fere poenæ indictæ sunt adversus eos, qui proptet ingressum in Religionem, aut propter regularem professionem simoniæ crimen admittunt. Scilicet qui ob eam rem dederunt, acceperuntve pecuniâ, afficiuntur excommunicatione latæ sententiæ Summo Pontifici reservatæ; præterea collegium, aut monasterium monachorum, à quo aliquis simoniace receptus est, ab officiis capitularibus, atque ab omni jurisdictionis actu suspenditur (1). Sunt autem hujus criminis rei, qui dant, aut accipiunt pecuniam tamquam pretium ingressus in religionem, aut professionis religiosæ; eidemque sceleri locus est etiam, cum monasterium abundat opibus, quibus plures alit, & tamen propter alimenta pecuniam exigit ab eo, qui sese in Religionem recipit.

(1) *Extravag. 1. de Simonia int. commun.*

§. XIV. Verum cum tenues sunt opus monasterii, quibus plures alii nequeunt, licet aliquid pro victu accipere

ab eo, qui regulare institutum amplectitur, atque inde omne simoniæ vitium prorsus habest (1). Ea de causa lege, & usu receptum est, ut mulieres, quæ moniales fiunt, dotale subsidium attribuant, cujus ope monasterium sumptus sustineat, quos pro victu, & cultu monialium facere oportet (2). Nam experientia compertum est, nullum esse monialium cœnobium, ut ut opulentum habeatur, quod novis non iugeat dotium accessionibus; ac sæpe inopinati casus eveniunt, quorum præcavenda sunt damna, & incommoda, ne serum remedium frustra quærat, si quando subito existant (3).

(1) Vide S. Thomam 2. 2. qu. 100. art. 3. ad 4., S. Bonaventuram *Apologet. contr. advers. Fr. Minor. qu. 18.*, S. Raymundum l. 1. tit. 1. §. 22., S. Antoninum part. 2. c. 5. §. 18., Dionysium Carthusianum de *Simon. l. 2.*

(2) Sac. Congregatio Concilii in Bononien. 14. Apr. 1725. t. 3. *The-saur. resolut. p. 153. et seq.*, Consule Fagnanum in *cap. Non amplius de Instit. n. 24.*

(3) Hanc quidem consuetudinem, quæ fere ubique viget, quamque probarunt Romæ Congregationes, & S. Carolus Borromeus in *Concil. Mediolan. 1. tit. de Novit. ad profess. recipien. & Conc. II. inter capita quedam ad Monial. pertinen. c. 2. Act. Eccles. Mediolan. part. 1. p. 41. et 65. ed. Patavii 1754.*, improbat Van-Espenius de *Vitio simon. circ. ingress. Religion. c. 2., et c. 3. §. 3.*, atque ait contra jus Divinum, & naturale peccare monasteria, quæ cum idoneos habeant redditus, neminem gratis accipiunt. Sed nullum est, ut observat Benedictus XIV. de *Synod. dioces. l. 11. c. 6. n. 5.*, ita opibus abundans monialium cœnobium, quod novis non egeat dotium accessionibus, ut remedium adhibeat facturæ rei familiaris, quam quotidie facit. Confer Christianum Lupum in *Not. ad Can. 19. Concilii Nicœni II. opp. t. 3. p. 300. ed. Ven. an. 1724.*, & Cabassutium in *Theor. & prax. jur. canon. l. 5. c. 5. n. 13.*

§. XV. Contra simoniam confidentialem alia quoque sunt à Summis Pontificibus Pio IV. (1), & S. Pio V. (2) constituta. Nimirum, qui eam admisit, privatur etiam beneficiis, quæ antea legitime obtinuerat, & collatio beneficiorum, quæ contracta fiducia impetrata sunt, Sedi Apostolicæ reservantur. Præterea simoniaci collatores ab Ecclesia interdicuntur; atque ut his pœnis locus sit, satis est, quod simoniacus contractus ex una tantum parte absolutus sit.

(1) Pius IV. *Const. Romanum Pontificem* 99. p. 190. t. 4. part. 2. *Bullar. Roman.*

(2) S. Pius V. *Const. Intolerabilis* 117. p. 67. t. 4. part. 3. *Bullar. Roman.*

De maledicto sive blasphemia.

I. Blasphemia quid? Ejus species. III. Pœnæ in blasphemos.
II. Blasphemia imprecativa.

§. I.

Maledictum, sive blasphemia, qua Deo ore injuria irrogatur, duplex distingui solet alia nimirum *enunciativa*, alia *imprecativa* est. Enunciativa blasphemia committitur, cum Deo negatur, quod ipsi convenit, ut si quis neget, eum esse omnipotentem, justum, immensum &c. vel eum ei tribuitur, quod ab ipso alienum est, ut si quis eum non providum, injustum, insipientem &c. dicat, vel denique cum creaturæ, quod unius Dei proprium est, adscribitur. Hujusmodi blasphemiarum, cum manifestum errorem contineant, hæreticales appellantur, ideoque blasphemii habentur instar hæreticorum, licet revera hæretici non sint, si illis, quos ore evomunt, erroribus non assentiantur.

§. II. Imprecativa blasphemia est, cum quis in Deum malum aliquod imprecatur, vel cum eum conviciis, & maledictis insectatur. Olim ethnicis nihil erat antiquius, quam Christianos ad blasphemias in Deum ore promendas adigere (1); atque hæc communis erat Christianæ religionis abjiciendæ ratio (2), Est etiam blasphemia in Deiparam Virginem, vel in Sanctos, quæ in ipsius Dei convicium & injuriam redundat, ideoque blasphemia dicitur (3).

(1) De Christianis, qui à religione defecerant, scribit Plinius ad Trajanum l. 10. *Ep. 97. n. 6. p. 629. ed. Cellarii Lypsiæ 1711.* "omnes & imaginem tuam, deorumque simulacra venerati sunt, iique & Christo maledixerunt."

(2) Id ex iis constat, quæ de Polycarpo narrat Eusebius l. 4. *Histor. c. 15. p. 167. ed. cit.* Cum enim Asiæ Proconsul juberet, eum in Christum convicia proferre, ut ita ab se abjectam Christianam religionem ostenderet, ipse respondit: "tres & octuaginta continuos annos ei ministravi, nec ulla me unquam affectit injuria; & quomodo possum impie loqui, adversus Dominum meum, auctoremque salutis meæ?" Idem quoque constat ex Dionysii Alexandrini epistola apud eundem Eusebium l. 6.

c. 41. p. 304. ed. Cantabrig. cit., & ex Justino Mart. *Apol.* 2. n. 31 p. 62. ed. Paris. 1742.

(3) S. Thomas 2. 2. qu. 23. art. 1.: *Sicut Deus, inquit*, "in sanctis suis laudatur, in quantum laudantur opera, quæ in sanctis suis efficit; ita & blasphemia, quæ fit in Sanctos, ex consequenti in Deum redundat."

§. III. Utrumque genus blasphemiae, sive enunciativæ, sive imprecativæ, semper atrocissimum habitum est crimen, planeque dignum, quod gravioribus pœnis coerceatur (1). Antiquo jure canonico blasphemi, maxime si hæreticalem blasphemiam effudissent, iisdem, quibus hæretici, pœnis plectebantur. Quare clerici depositioni, laici excommunicationi suberant; civilibus legibus erat etiam pœna mortis constituta (2). In veteri lege blasphemi lapidibus obruebantur (3). Nunc variæ contra blasphemos pœnæ sunt, sed tamen omnes judicis arbitrio, habita ratione criminis, & personarum infliguntur (4). In hæreticalem blasphemiam tantum Judex ecclesiasticus (5), in blasphemiam non hæreticalem, quod crimen est mixti fori, etiam laicus inquiri (6).

(1) Hinc Synesius Episcopus, cum ei multa, & gravia nunciata fuissent crimina ab Andronico Ptolemaidis Præsidi admissa, eum monendum, & mitius corripiendum censuit; verum cum rescivit, eo Præsidem impudentia processisse, ut diceret, neminem sibi è manibus elabi permitturum, ne si ipsius quidem Christi pedes amplecteretur, ipsum non amplius admonendum, sed de Ecclesia solemnè ritu ejiciendum duxit Synesius *ep.* 58. p. 201. ed. Paris. 1633. Omnium autem deterrima est blasphemia in Spiritum S., de qua ipse Christus apud Matthæum XII. 32. dicit hæc: "Quicumque dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei; qui autem dixerit contra Spiritum S., non remittetur ei, neque in hoc sæculo, neque in futuro." Verum de blasphemia in Spiritum S. non eadem Patrum sententia est. Cyprianus *ep.* 16. p. 195. ed. Amstelædami 1700. grande hoc peccatum ad eos refert, qui in apostasiam, & idololatriam lapsi essent, Christumque abnegassent; Hilarius in *Matth.* c. 15. *opp. t.* 1. col. 730. ed. Veron. 1730., & Athanasius in illud quicumque dixerit verbum *opp. t.* 1. p. 358. & 519. & 570. & 783. ed. Patav. 1777. ad eos, qui Christum Deum esse negant; Ambrosius *de Spiritu S. l.* 1. c. 3. *opp. t.* 6. p. 405. ed. Ven. 1781. scelus hoc Pneumatomachorum proprium fuisse credit, atque eadem sententia est Epiphani *Hæres.* 74. *Pneumat. n.* 14. t. 1. p. 903. ed. Colonia 1682., & Philastri *de Hæres.* c. 67. p. 49. in *collect. PP. Brixianæ Ecclesiæ ed. Brixia an.* 1738., & idem etiam sentire videtur Chrysostomus *Homil.* 41. in *Matth.* n. 3. t. 7. p. 448. ed. Paris. Montfauconii; Basilius *ep.* 188. *can.* 1. *opp. t.* 3. p. 269. ed. Paris.

1730. illud attribuit Pepuzonis, qui "in Spiritum S., inquit, blasphema-
verunt, Montano, & Priscillæ Paracleti appellationem nefarie, impu-
deatque attribuentes." Sed Augustinus, quem Fulgentius, atque alii
sequuntur, eum in Spiritum S. peccare existimat, qui perditam voluntate
scelus sceleri addit, divinæque misericordiæ incitamenta aut desperans,
aut etiam negligens usque ad vitæ exitum flagitiosum animum obfirma-
te retinet, atque in scelere perseverat. *Ille peccat*, inquit Augustinus in
ep. 1. ad Roman. n. 14. *opp. t.* 3. *part.* 2. col. 933. ed. Ven. 1730.,
"in Spiritum S., qui desperans, vel irridens, vel contemnens prædicatio-
nem gratiæ, per quam peccata diluuntur, & paci, per quam reconcili-
amur Deo, detrectat agere pœnitentiam in peccatis suis, & in eorum
impia, atque mortifera quadam suavitate perdurandum sibi esse decer-
nit, & in finem usque perdurat." Tum paulo post ostendit, Hebræos,
quos Christus hujus sceleris arguit, in id incidisse, propterea quod Bel-
zebubo Spiritus S. miracula tribuentes, ejusdem Spiritus gratiam, qua
ad vitam redirent, recusabant, & ideo, si in ea voluntate permansissent,
merito nullam iis spem veniæ futuram affirmat. Eodem fere redit senten-
tia Hieronymi in *Matth.* l. 2. c. 12. *opp. t.* 7. col. 81. ed. Vallarsii
Ven. 1769. Confer Calmetum *Diss. de Peccat. in Spirit. S.*

(2) *Novell.* 77.; idemque jus etiam in Capitularibus Regum Franco-
rum constitutum est c. 101. l. 6. *Addit.* 3. c. 84. t. 1. col. 585. ed.
Baluzii Ven. 1772.

(3) *Levit.* XXIV. 16.

(4) Adversus blasphemos alias indixit pœnas Leo X. *Constit. Super-
næ dispositionis* apud Giraldum *Expos. jur. Pontif.* l. 5. tit. 26. *sect.*
860. p. 697., & alias Julius III. *Const. In multis* 31. p. 308. t. 4. *par.*
1. *Bullar. Roman.* His recentior S. Pius V. *const. cum primum* 9. §.
10. p. 284. t. 4. *par.* 2. *Bullar. Roman.* sancivit, ut laicus, "qui
Deum, & Dominum nostrum Jesum Christum, vel Gloriosam Virgi-
nem Mariam ejus Genitricem expresse blasphemaverit, pro prima vice
pœnam vincti quinque ducatorum incurrat, pro secunda pœna duplica-
bitur, pro tertia autem centum ducatos solvet, & ignominia notatus
exilio multabitur." Plebejus, qui solvendo non sit, "pro prima vice
manibus post tergum ligatis ante fores Ecclesiæ constituetur per diem
integrum, pro secunda fustigabitur per urbem, pro tertia ei perfora-
bitur lingua, & mittetur ad triremes." Clericus vero blasphemus, ex
eadem Pii constitutione pro prima vice privandus est fructibus unius an-
ni omnium beneficiorum, pro secunda ipsis beneficiis, pro tertia demum
omnibus etiam Dignitatibus privatus deponendus, atque in exilium mit-
tendus est. Clericus vero, qui beneficium non habet, pro prima vice pe-
cuniaria, vel corporali pœna plectendus est, pro altera in carceres det-
rudendus, pro tertia demum verbaliter degradandus, atque ad triremes
mittendus. Qui in Sanctos blasphemias effuderit, eum S. Pius V. Judicis
arbitrio, ratione criminis, ac personarum habita, puniri voluit. Verum,
uti monet Cardinalis Albitius de *Inconstant. in Fid.* c. 31. n. 139. &
seq., nunc à Tribunali Sac. Inquisitionis contra blasphemos, respectu hæ-

bito ad crimen, atque ad personas arbitrariæ poenæ constituuntur.

(5) *Cap. 18. de Hæret. in 6.*

(6) *Cap. 2. de Maledic. ibique Gonzalez n. 7.*

TITULUS XI.

De sacrilegio.

I. Sacrilegium quid, & quotuplex? III. Quomodo sacrilegium reale?
II. Quomodo personale, aut locale IV. Poenæ in sacrilegos.
le sacrilegium admittitur?

§. I.

Ut blasphemia verbis, ita sacrilegium facto injuriam Deo irrogat. Est autem sacrilegium violatio rei sacræ, quæ scilicet cultui divino addita est, ac triplex ejus genus distinguitur (1). Aliud nimirum est sacrilegium personale, per quod injuria personæ sacræ, clerico, regulari, moniali infertur; aliud locale, per quod debitus sacro loco honor, & reverentia denegatur; denique aliud reale, quod admittitur contra res sacras, quæ speciatim ad cultum divinum pertinent, uti sunt sacramenta, calices, Sanctorum imagines, reliquiæ.

(1) Confer S. Thomam 2. 2. qu. 99. art. 1.

§. II. Personale sacrilegium committunt, qui ecclesiasticam clericorum immunitatem violant, aut in eos violentas manus injiciunt, quique cum personis coeunt Deo dicatis. Localis sacrilegii reus est, qui localem violat ecclesiasticam immunitatem, aut in loco sacro vetitos exercet actus, qui speciatim Ecclesiæ lege loci sanctitati adversantur. Hujusmodi sunt homicidium, humani sanguinis, aut seminis effusio, sepultura infidelis, aut excommunicati vitandi, per quæ omnia locum sacrum pollui, superiore loco demonstratum est.

§. III. Sacrilegium reale pluribus modis admittitur. Graviora hujusmodi sacrilegia sunt, cum in profanos & multo magis cum in pravos, turpesque usus convertuntur Ecclesiæ, altaria, sacra vasa, vestes altaris ministerio addictæ, sacri codices, cetera generis ejusdem (1). Furtum quoque sacrilegium est, si res sacra, aut non sacra, sed ta-

men Ecclesiæ tutelæ, & custodiæ commendata, auferantur (2). Eodem recidunt, qui fidelium oblationes aut negant Ecclesiis, aut cum difficultate reddunt, quos *tamquam egentium nêcatores* antiqua concilia execrantur (3).

(1) Adversus eos, qui audent: "convertere, & torquere sententias, Sac. Scripturæ ad scurrilia, scilicet fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias, & diabolicas incantationes, divinationes, sortes, libellos etiam famosos," gravissimum decretum est Concilii Tridentini *Sess. 4. in Decret. de Edit. & usus sacr. libror.*

(2) Non desunt, qui semper sacrilegium admitti putant, cum res aliqua ex loco sacro auferatur, licet ea sacra non sit. Sed plerique distinguunt res non sacras, quæ Ecclesiæ tutelæ, & custodiæ sunt creditæ, à rebus non sacris, quæ nullam habent hujusmodi tutelam, quæque casu in Ecclesia reperiuntur. Tantum cum illæ, non item cum hæ auferuntur, sacrilegium committitur. Confer Gonzalezium *in c. 8. de For. competen. n. 4. Canon Apostolorum 72. al 64. apud Cotelierum PP. Apostolic. t. 1. p. 451. ed. Amstelæd. 1724. segregari jubet clericum, aut laicum qui abstulerit ex Sancta Ecclesia ceram, vel oleum.* Huc etiam referendi sunt *Traditores*, vel *Proditores*, qui scilicet persecutionis tempore sacros codices, vel sacra vasa ethnicis tradidissent, & de quibus agit Concilium Arelatense I. *can. 13. t. 1. col. 1452. Collect. Labbæi.* Hujus criminis rerum Cæcilianum accusabant Donatistæ; quibus respondet Augustinus *Ep. 185. n. 4. ad Bonifac. opp. tom. 2. col. 644. ed. Venet. 1729. Si vera essent, quæ ab eis Cæciliano objecta sunt. . . ipsum jam mortuum anathematizarem.* Revera qui hæc Cæciliano objiciebant, ipsi Traditores erant, uti ex actis Concilii Cirtensis ostendunt Optatus Milevitanus *l. 1. de Schism. Donat. c. 13. & 14. p. 14. & 15. ed. cit.*, & Augustinus *Ep. 76. al 17. ad Donatistas n. 2. opp. t. 2. col. 180. ed. cit.*

(3) Ita loquitur Concilium Carthaginense IV. *can. 95. t. 2. concil. col. 1444. collect. Labbæi*, cum quo consentiunt Vasense II. *can. 4. t. 4. col. 718.*, & Turonense II. *can. 25. t. 6. col. 546.* Videndus quoque Ambrosius *de Peniten. l. 2. c. 9. opp. t. 5. p. 261. ed. Maurin. Ven. 1781.*

§. IV. Poenæ in sacrilegos partim legibus constitutæ sunt & partim judicis arbitrio infliguntur. Poena legibus constituta est excommunicatio, in quam incidunt ipso facto, ut ajunt, qui in clericum, aut monachum violentas manus injecerunt, qui ecclesiasticam immunitatem violarunt, qui ecclesiam violenter confringere, ac spoliare ausi sunt (1), qui eam incenderunt (1). Reliquæ poenæ sunt carceres, triremes, & qui gravius deliquerunt, etiam capitæ poena plectuntur.